

نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷	تعداد صفحه: ۳	ساعت شروع: ۷:۳۰ صبح
آزمون شبه نهایی درس: تاریخ (۲)	رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان دبیرستان‌های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ‌نامه دارد).	نمره								
۱	جمله‌های صحیح یا غلط را مشخص کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف) سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگانی سیاسی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شوند. ب) دهقانان در سده‌های نخستین هجری نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند.	۰/۵								
۲	کدام یک از گزینه‌های سمت چپ با شماره‌های سمت راست در ارتباط است. (هر مورد ۰/۲۵) <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">۱- تشبیت کننده خلافت عباسی</td> <td style="width: 50%;">الف) مأمون</td> </tr> <tr> <td>۲- دوره خلافت او به دوران برمکیان معروف است</td> <td>ب) معتصم</td> </tr> <tr> <td>۳- با پایان حکومت او، خلافت عباسی رو به ضعف و انحطاط نهاد</td> <td>ج) هارون الرشید</td> </tr> <tr> <td></td> <td>د) منصور</td> </tr> </table>	۱- تشبیت کننده خلافت عباسی	الف) مأمون	۲- دوره خلافت او به دوران برمکیان معروف است	ب) معتصم	۳- با پایان حکومت او، خلافت عباسی رو به ضعف و انحطاط نهاد	ج) هارون الرشید		د) منصور	۰/۷۵
۱- تشبیت کننده خلافت عباسی	الف) مأمون									
۲- دوره خلافت او به دوران برمکیان معروف است	ب) معتصم									
۳- با پایان حکومت او، خلافت عباسی رو به ضعف و انحطاط نهاد	ج) هارون الرشید									
	د) منصور									
۳	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید: (دو مورد اضافی است.) (هر مورد ۰/۲۵) (فلسفه - کلام - پزشکی - فیلسوف) الف) بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف، به گسترش علم ..... کمک کرد. ب) جرج سارتن، پدر تاریخ علم، رازی را بزرگ‌ترین ..... اسلام و قرون وسطا می‌داند.	۰/۵								
۴	گزینه مناسب را انتخاب کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف) کدام گزینه از ویژگی‌های اجتماعی دوران فرمانروایی مغولان و تیموریان در ایران می‌باشد؟ ۱- تغییر قشربندهی اجتماعی و سیاسی ۲- تغییر الگوی جامعه عشیره‌ای، روستایی و شهری ۳- دگرگونی نسبی در بافت قومی و جمعیتی ۴- جابجایی طبقات فرادست و فرودست ب) کدام یک از شاهان صفوی با اتخاذ تدابیر و سیاست‌های مناسب، توانست پایه‌های این حکومت را تثبیت کند؟ ۱- شاه اسماعیل ۲- شاه عباس اول ۳- شاه تهماسب ۴- شاه عباس دوم	۰/۵								
۵	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. الف) سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی از چه دوره‌ای در ایران، رواج و رونق بسیاری یافت؟ (۰/۲۵) ب) انوری، در چه قصیده‌ای، اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده است؟ (۰/۵)	۰/۷۵								
۶	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی: (هر مورد ۱ نمره) الف - جاهلیت: ب - جزیه:	۲								
۷	مقایسه پدیده‌های تاریخی: (هر مورد ۱ نمره) الف- مورخان در دوران اسلامی، گزارش‌ها و نوشته‌های خود را به دو روش «سال شماری و موضوعی» تنظیم و ارائه می‌کردند، این دو روش را با هم مقایسه نمایید. ب- وضعیت حکومت صفوی را در دوران شاه صفی و شاه عباس دوم مقایسه کنید.	۲								
«ادامه سؤالات در صفحه دوم»										

نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷	تعداد صفحه: ۳	ساعت شروع: ۷:۳۰ صبح
آزمون شبه نهایی درس: تاریخ (۲)	رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان دبیرستان‌های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ‌نامه دارد).	نمره
۸	اظهار نظر و قضاوت: (هر مورد ۱ نمره) الف - به نظر شما، هدف خواجه نظام‌المک توسی از تقویت حکومت مرکزی از طریق تقویت و توسعه نظام اداری چه بود؟ ب - به نظر شما، چرا با هجوم مغول به ایران، زندگی شهری برای مدتی دچار وقفه و افول شد؟ (ذکر یک مورد کافی است)	۲
۹	توصیف و طبقه‌بندی اجزا یا ویژگی‌های پدیده‌های تاریخی: (هر مورد ۵/۰ نمره) الف - در زمان حکومت بنی امیه، مناطق مختلف ایران تحت فرمان و نظارت چه کسی بود؟ ب - بر اساس شواهد و مستندات تاریخی، روند اسلام‌پذیری ایرانیان چگونه بود؟ ج - کدام اثر ابن سینا، سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت؟ د - فاخرترین نمونه شاهنامه مصور شده در عصر تیموری چه نام دارد؟ ه - رشد قابل توجه تصوف و طریقت‌های صوفیانه از تحولات مهم چه دوره‌ای بود؟ و - یکی از ویژگی‌های مهم فلزکاری عصر صفوی را بنویسید.	۳
۱۰	کاربست شواهد و مدارک تاریخی: (با توجه به نقشه زیر به سوالات مربوطه پاسخ دهید) نقاط مورد نظر بر روی نقشه به چه رویدادهای مهمی اشاره دارند؟ (هر مورد ۵/۰)	۱
	تشریحی: (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)	
۱۱	چرا تلاش‌های حضرت علی (ع) برای بازگرداندن برادری و یگانگی دینی به امت اسلامی با موانع و مشکلات اساسی روبرو شد؟	۱
۱۲	علت گرایش مسلمانان غیر عرب (موالی) به ویژه ایرانیان را به مخالفان خلافت اموی بنویسید.	۱
۱۳	امیران و وزیران سلسله‌های ایرانی در سده‌های سوم تا پنجم هجری، چگونه شرایط رشد و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود را فراهم آوردند؟	۱
۱۴	موج اول حمله مغول به ایران چه پیامدهایی داشت (ذکر سه مورد کافی است). هر مورد ۲۵/۰	۰/۷۵
۱۵	چرا اسلام آوردن مغولان، یکی از رویدادهای مهم دوره ایلخانان بود؟	۱
« ادامه سؤالات در صفحه سوم »		

نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷	تعداد صفحه: ۳	ساعت شروع: ۷:۳۰ صبح
آزمون شبه نهایی درس: تاریخ (۲)	رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان دبیرستان‌های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ‌نامه دارد).	نمره
۱۶	هدف شاه عباس اول از ایجاد سپاه دائمی و حرفه‌ای چه بود؟	۰/۷۵
۱۷	صفویان چگونه زمینه مساعد و مناسبی را برای توسعه و شکوفایی فرهنگی و تمدنی ایران فراهم آوردند؟	۱
۱۸	مهم‌ترین نوآوری رضا عباسی در نگارگری چه بود؟	۰/۵
	« موفق و پیروز باشید »	جمع نمرات ۲۰

کلید سؤال	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷	تعداد صفحه: ۳	ساعت شروع: ۷:۳۰ صبح
امتحان شبه نهایی درس: تاریخ (۲)	رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان دبیرستان‌های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	کلید سؤالات	نمره
۱	جمله‌های صحیح یا غلط را مشخص کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف) غلط درس ۱ ص ۷ (ب) صحیح درس ۹ ص ۹۰	۰/۵
۲	کدام یک از گزینه‌های سمت چپ با شماره‌های سمت راست در ارتباط است. (هر مورد ۰/۲۵) ۱- د) منصور درس ۷ ص ۶۶ ۲- ج) هارون الرشید درس ۷ ص ۶۹ ۳- الف) مأمون درس ۷ ص ۷۰	۰/۷۵
۳	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید: (دو مورد اضافی است). (هر مورد ۰/۲۵) الف) کلام درس ۷ ص ۷۱ (ب) پزشک درس ۹ ص ۹۸	۰/۵
۴	گزینه مناسب را انتخاب کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف) ۳- دگرگونی نسبی در بافت قومی و جمعیتی درس ۱۱ ص ۱۲۰ (ب) ۳- شاه تهماسب درس ۱۳ ص ۱۳۹	۰/۵
۵	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. الف) دوره مغولان درس ۱ ص ۷ (۰/۲۵) (ب) قصیده مامه اهل خراسان درس ۱ ص ۹ (۰/۵)	۰/۷۵
۶	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی: (هر مورد ۱ نمره) الف - «جاهلی» و جاهلیت در اینجا مترادف با نادانی و فقدان علم و معرفت نیست، بلکه دلالت بر فرهنگ و اخلاق خشن، گستاخ و کینه‌جویی دارد که از خلق و خوی تند و سرکش اعضای آن جامعه سرچشمه می‌گرفت (۰/۵) و تعصب قبیله‌ای و پیروی کورکورانه از اجداد قبیله در آن جامعه، جایگزین تعقل، منطق و بردباری شده بود. (۰/۵) درس ۳ ص ۲۳ ب - جزیه، مالیات سرانه‌ای بود که مردان بالغ اهل کتاب (یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان) که به لحاظ مالی توانایی پرداخت آن را داشتند، ملزم به پرداخت آن بودند. درس ۴ ص ۴۱	۲
۷	مقایسه پدیده‌های تاریخی: (هر مورد ۱ نمره) الف - در روش سال شماری، حوادث به ترتیب زمان وقوع نوشته می‌شوند. مثلاً طبری در ذیل حوادث سال ۶۱ق، وقایع محرم و عاشورا را گزارش می‌کند. (۰/۵) در روش موضوعی، یک موضوع خاص محور تاریخ‌نگاری قرار می‌گیرد. آن موضوع خاص می‌توانست یک شهر، جنگ‌ها یا طبقاتی از مردم مثل شعرا یا اطبیب باشد. (۰/۵) یکی از نمونه‌های تاریخ‌نگاری براساس روش موضوع محوری، کتاب مروج الذهب و معادن الجواهر، نوشته علی بن حسین مسعودی است. - چنانچه به مثال اشاره نشده بود نوره کامل داده شود) درس ۲ ص ۱۸	۲
« ادامه سؤالات در صفحه دوم »		

ساعت شروع: ۷:۳۰ صبح	تعداد صفحه: ۳	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷	کلید سؤال
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	امتحان شبه نهایی درس: تاریخ (۲)
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان دبیرستان‌های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳	

ردیف	کلید سؤالات	نمره
	ب- شاه صفی، نوه و جانشین شاه عباس اول، از تعادل روحی و سلامت عقل بهره کافی نداشت. او دستور به قتل سردار باکفایتی مانند امامقلی خان، حاکم فارس داد. در زمان همین شاه بود که قندهار توسط گورکانیان هند از ایران جدا شد. (۵/۰) شاه عباس دوم، پسر و جانشین شاه صفی، اگرچه نسبت به پدر شجاعت و لیاقت بیشتری داشت و قندهار را پس گرفت، اما نتوانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف سازد. (۵/۰) درس ۱۳ ص ۱۴۲	
۸	اظهار نظر و قضاوت: (هر مورد ۱ نمره) الف- خواجه نظام‌الملک در تلاش بود که با تقویت حکومت مرکزی از طریق تقویت و توسعه نظام اداری مدنظر خود که مبتنی بر میراث اداری کهن ایرانی بود، ضمن ایجاد ثبات و استمرار، با نیروی سرکش امیران و نظامیان سلجوقی که به سنت‌های قبیله‌ای خود همچنان وفادار بودند، مقابله کند. درس ۱۰ ص ۱۰۵ ب- زیرا، از یک طرف در جریان حملات مغول‌ها شهرهای زیادی به ویژه شهرهای بزرگ و آباد در ماوراءالنهر و خراسان ویران شدند و عده زیادی از ساکنان آنها یا کشته شدند و یا به مناطق دیگری مهاجرت کردند. از طرف دیگر، یاسا به عنوان مجموعه قوانینی که چنگیزخان تدوین کرده بود، به مغول‌ها توصیه می‌کرد که از شهر و شهرنشینی دوری گزینند. (نوشتن یک مورد کافی است) درس ۱۲ ص ۱۱۹	۲
۹	توصیف و طبقه‌بندی اجزا یا ویژگی‌های پدیده‌های تاریخی: (هر مورد ۵/۰ نمره) الف- والی عراق درس ۸ ص ۸۴ ج- دانشنامه‌ی علایی درس ۹ ص ۹۷ د- شاهنامه‌ی بایسنقری درس ۱۲ ص ۱۲۹ ه- دوران ایلخانان و تیموریان درس ۱۲ ص ۱۲۷ و- طلاکاری روی فلزات درس ۱۴ ص ۱۵۶ ب- تدریجی درس ۸ ص ۸۷	۳
۱۰	کار بست شواهد و مدارک تاریخی: (با توجه به نقشه زیر به سوالات مربوطه پاسخ دهید) الف) دندانقان: اشاره به شکست سپاهیان غزنوی از طغرل سلجوقی در نبرد دندانقان (۵/۰) درس ۱۰ ص ۱۰۲ ب) ملازگرد: اشاره به پیروزی آل‌ارسلان سلجوقی در نبرد ملازگرد بر امپراتوری روم شرقی (۵/۰) درس ۱۰ ص ۱۰۳	۱
	تشریحی: (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)	
۱۱	زیرا گروه محدودی که از منافع و امتیازهای ویژه برخوردار شده و سال‌ها به مال‌اندوزی و رفاه‌طلبی خو گرفته بودند، با آن حضرت مخالفت و دشمنی کردند. درس ۵ ص ۴۷	۱
۱۲	عرب‌گرایی امویان و تحقیر و تبعیض‌هایی که نسبت به مسلمانان غیرعرب، به خصوص ایرانیان روا می‌داشتند، یکی از عواملی بود که زمینه‌گرایی آنان را به مخالفان خلافت بنی‌امیه به خصوص اهل بیت پیامبر فراهم آورد. درس ۶ ص ۵۸	۱
۱۳	امیران و وزیران فرهنگ‌پرور این سلسله‌ها، از یک سو، عالمان را مورد حمایت مادی و معنوی قرار دادند (۵/۰) و از سوی دیگر، با مدارا و اجتناب از تعصب و تنگ‌نظری، شرایطی را فراهم آوردند که اهل علم و اندیشمندان پیرو مذاهب و دین‌های مختلف در امنیت و آسایش کامل فعالیت کنند. (۵/۰) درس ۹ ص ۹۵	۱
۱۴	این هجوم با کشتار جمعیت، ویرانی شهرها، اسارت صنعتگران و هنرمندان، مهاجرت مردم، زوال اقتصاد کشاورزی و تعطیلی مراکز علمی و آموزشی در بخش وسیعی از ایران همراه بود و باعث نابسامانی اوضاع آن مناطق شد. (ذکر سه مورد کافی است. هر مورد ۲۵/۰)	۷۵/۱
	« ادامه سؤالات در صفحه سوم »	

ساعت شروع: ۷:۳۰ صبح	تعداد صفحه: ۳	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷	کلید سؤال
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	امتحان شبه نهایی درس: تاریخ (۲)
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش		دانش آموزان دبیرستان‌های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳	
http://aee.medu.gov.ir			

ردیف	کلید سؤالات	نمره
۱۵	زیرا در نتیجهٔ همنوایی دین و دولت و برتری شریعت اسلامی بر یاسای چنگیزی، حکومت ایلخانی، ماهیت ایرانی — اسلامی یافت و موجب شد که مردم نسبت به آن احساس بیگانگی کمتری بکنند. (۰/۵) همچنین با مسلمان شدن مغول‌ها، نفوذ و قدرت ایرانیان در دربار ایلخانان و اداره حکومت، بیش از پیش، افزایش یافت و زمینه برای بازسازی ایران و انجام اصلاحاتی در امور سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فراهم آمد. (۰/۵) درس ۱۲ ص ۱۲۶	۱
۱۶	شاه عباس اول به منظور تقویت قدرت سیاسی و نظامی دولت مرکزی و کاهش توان سیاسی و نظامی امیران و ایلات قزلباش، سپاهی دائمی و حرفه‌ای ایجاد کرد که کاملاً مطیع و وفادار به شخص او بود. درس ۱۳ ص ۱۳۹	۰/۷۵
۱۷	صفویان با ایجاد وحدت سیاسی، یکپارچگی جغرافیایی و انسجام اجتماعی در ایران، زمینه مناسبی برای توسعه و شکوفایی فرهنگی و تمدنی فراهم آوردند. درس ۱۴ ص ۱۴۸	۱
۱۸	مهمترین نوآوری رضا عباسی در نگارگری این بود که زندگی روزمرهٔ عموم مردم و فعالیت اصناف و پیشه‌وران را به تصویر می‌کشید. درس ۱۴ ص ۱۵۴	۰/۵
	« موفق و پیروز باشید »	۲۰
	جمع نمرات	